

6. Arbejdsgruppens overvejelser

Krigsmaterielloven, som blev vedtaget i 1990, er i vidt omfang en videreførelse af lov om kontrol med tilvirkning af krigsmateriel m.m. fra 1937. Kravene om dansk ejerskab og indflydelse i krigsmaterielproducerende virksomheder er dog lempet noget. For eksempel blev der i 1937-loven stillet krav om, at hele aktiekapitalen skulle være dansk ejet og alle bestyrelsesmedlemmer skulle være danske statsborgere, mens 1990-loven bestemmer, at 60 pct. af selskabskapitalen skal være dansk-ejet, og 80 pct. af bestyrelsesmedlemmerne skal være danske. Indholdet af og baggrunden for krigsmaterielloven er nærmere beskrevet i afsnit 2.1. og 2.2.

Formålet med loven er at sikre, at danske interesser varetages i forbindelse med krigsmaterielproduktion. Vedtagelsen af både 1937-loven og 1990-loven skal imidlertid ses i lyset af de udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold, som gjorde sig gældende på daværende tidspunkter. I 1937 blev der således lagt afgørende vægt på at hindre tysk indflydelse på dansk krigsmaterielproduktion, mens man i 1990 under hensyn til det stigende internationale samarbejde på krigsmaterielområdet fandt, at en lempelse af lovens krav om dansk ejerskab og indflydelse var nødvendig.

Siden 1990 er tendensen til stigende internationalt samarbejde på krigsmaterielområdet fortsat, og det samme er den generelle industrielle globalisering.

Spørgsmålet er, om der på denne baggrund bør ske en yderligere lempelse af krigsmateriellovens krav om dansk ejerskab og indflydelse, så der i højere grad åbnes op for udenlandske investeringer inden for udvikling og fremstilling af krigsmateriel i Danmark.

Arbejdsgruppen skal i den forbindelse bemærke, at der er divergerende regler på dette område i andre europæiske lande, jf. afsnit 4.

Nogle lande kræver slet ikke tilladelse til fremstilling af krigsmateriel eller kun til enkelte former herfor. Dette gælder Belgien, Finland, Norge og Storbritannien, hvoraf Storbritannien dog har oplyst, at man vurderer de krigsmaterielproducerende virksomheders fusioner, overdragelser mv. og kan sætte »beskyttelsesforanstaltninger« i kraft, hvis hensynet til den nationale sikkerhed tilsiger dette.

Andre lande har et generelt krav om fremstillingstilladelse, uden at der i loven er fastsat bestemte krav til ejerskab, statsborgerskab mv. Det er tilfældet i Italien, Portugal og Sverige, hvoraf Sverige dog har oplyst, at der som udgangspunkt fastsættes vilkår om svensk bestemmende indflydelse i fremstillingstilladelse.

Der er endvidere lande, som har tilladelsesordninger med specificerede krav til ejerskab, statsborgerskab o.lign. Frankrig stiller krav om, at ejerkræds og topledelse er fransk eller kommer fra EU-/EØS-lande. Spanien har visse krav om spansk statsborgerskab og spansk ejet kapital, men kun for virksomheder, der fremstiller skydevåben. Østrig stiller generelt krav om østrigsk statsborgerskab for fysiske personer og for medlemmer af ansvarlige bestyrelser mv. i selskaber, der fremstiller krigsmateriel.

Endelig kan nævnes den tyske ordning, hvor udenlandsk erhvervelse af en andel af en krigsmaterielproducerende virksomhed på 25 pct. eller derover skal anmeldes til de tyske myndigheder, som kan underkende erhvervelsen under hensyn til den nationale sikkerhed.

På baggrund af de foreliggende oplysninger om retstilstanden i andre europæiske lande synes Danmark med krigsmateriellovens ufravigelige grænser for udenlandsk ejerskab til og indflydelse på krigsmaterielproducerende virksomheder at ligge i den mest restriktive ende af spektret.

Efter arbejdsgruppens opfattelse vil det som udgangspunkt være en fordel for Danmark, hvis personer eller virksomheder fra nærtstående lande, herunder de fleste EU- og NATO-lande, men også